

til det bundløse Intet. Og der var den sædvanlige, selvforherligende Henrykkelse over Troen, uden hvilken „Livet ikke var til at udholde“. Hvorfra veed han nu det? Mon han har prøvet det? Min gamle Halvonkel Philip plejede at sige om sig selv, at han havde samme Tro som sin Kakkelovn, nemlig, at Livet var Flamme, Bulder og Os, og „der var ingenting ovenover Skorstenen.“ Alligevel var han til sin høje Alderdom en meget lykkelig og ogsaa en lystig Mand. Da han laa paa sit Dødsleje og Lægerne ikke rigtig kunde komme efter, hvad han fejlede, spøjte han dermed og sagde, at det ærgrede ham frygteligt, at han ikke engang kunde faa at vide, hvad han døde af. Og dette er langtfra noget enestaaende Eksempel. Baade i min egen Familie og mellem mine Bekendte har der været mange uden mindste religiøs Tro; og dog er de gaaet lige saa stolte og frejdige i Døden som nogen Stiftsprovst.

„Jeg tænker ofte paa, om de Kristnes overdrevne Angst for Døden, udsprungen som den vel oprindelig er af Læren om en hinsidig Dom, ikke tilige binder i den Omstændighed, at Kristendommen i Modsætning til andre betydende Religioner opstod og udvikledes i en Almue og tilmed i et forkuet Folk. Der bestaar dog vistnok en Forbindelse mellem Dødsfrygt og Trælleangst. Jeg glemmer aldrig det Indtryk, det gjorde paa mig, da jeg engang i et tysk Museum saae nogle Gipsafstøbninger af de Lig, der er fundne i det udgravede Pompeji. Der var derimellem en Herre og hans Slave, begge øjensynligt overrumplede af Askeregen og kvalte i Løbet af faa Minutter. Men hvilken Forskel i Ansigtsudtrykkene! Paa Slavens Ansigt læstes den mest forvirrede Rædsel; han havde væltet sig om paa Ryggen. Øjenbrynnene var løftet